

## ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. Η Επιτροπή που συγκροτήθηκε με την αριθ. 27791/ 17.3.2010 απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Χ. Καστανίδη, (ΦΕΚ ΥΟΔΔ 96/17-3-2010), είχε ως έργο την «αναμόρφωση των διατάξεων του Σωφρονιστικού Κώδικα ο οποίος κυρώθηκε με τον ν. 2776/1999 (ΦΕΚ Α΄ 291), τη σύνταξη της σχετικής Αιτιολογικής Έκθεσης, καθώς και της Έκθεσης Αξιολόγησης Συνεπειών Ρυθμίσεων».

Η Επιτροπή αποτελείται από τους:

Ιωάννη Πανούση, Καθηγητή Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, ως Πρόεδρο  
Παναγιώτη Μπρακουμάτσο, Αντεισαγγελέα Εφετών Πειραιώς  
Νέστορα-Κωνσταντίνο Κουράκη, Καθηγητή Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών  
Θεόδωρο Παπαθεοδώρου, Καθηγητή Πανεπιστημίου Πελοποννήσου  
Φωτεινή Τσαλίκογλου του Συμεών, Καθηγήτρια Παντείου Πανεπιστημίου Αθηνών  
Χαράλαμπο Δημόπουλο, Αναπληρωτή Καθηγητή Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου  
Θράκης  
Αγγελική Πιτσελά, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου  
Θεσσαλονίκης  
Αντωνία-Ιόλη Τζανετάκη, Επίκουρη Καθηγήτρια Καποδιστριακού Πανεπιστημίου  
Αθηνών  
Δημήτριο Φίλη, Δικηγόρο Αθηνών  
Ευτύχιο Φυτράκη, Διδάκτορα Νομικής και Ειδικό Επιστήμονα στο Συνήγορο του  
Πολίτη  
Νικόλαο Κουλούρη, Επίκουρο Καθηγητή του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης  
Κωνσταντίνα Λαμπάκη, Ειδικό Επιστήμονα στο Γραφείο Υπουργού Δικαιοσύνης,  
Διαφάνειας και Ανθρ.Δικαιωμάτων,  
Αντώνιο Αραβαντινό, υπάλληλο του κλάδου ΔΕ Φύλαξης του Ε.Κ.Κ.Ν.Αυλώνα,  
Πρόεδρο της ΟΣΥΕ.

Η αρχική προθεσμία ολοκλήρωσης του έργου της Επιτροπής έληγε στις 31/12/2010. Λόγω όμως της επιλογής των μελών να μην βελτιώσουν ή να τροποποιήσουν ορισμένα άρθρα (με εμβαλωματικού και αποσπασματικού τύπου παρεμβάσεις), αλλά να αναμορφώσουν και αναδιατάξουν το σύνολο των διατάξεων του ισχύοντος Σωφρονιστικού Κώδικα (ν. 2776/1999) η προθεσμία παρατάθηκε (με την αριθμ. 116548/29-11-2010 απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων – ΦΕΚ ΥΟΔΔ 391/3-12-2010) μέχρι 31/3/2011.

Με την από 28-3-2011 επιστολή του Προέδρου, Καθηγητή Γ. Πανούση, ενημερώθηκε ο υπουργός ότι το έργο της επιτροπής ολοκληρώθηκε εντός του προβλεπόμενου χρόνου.

2. Η Επιτροπή συνεδρίασε 29 φορές άλλοτε με πλήρη και άλλοτε με μερική σύνθεση (με μοναδική περίπτωση ελλιπούς παρουσίας του μέλους Αντ. Αραβαντινού, για λόγους που ουδέποτε ανακοινώθηκαν στον Πρόεδρο).

3. Η Επιτροπή ζήτησε από τους παρακάτω φορείς να αποστείλουν τις απόψεις τους:

1. Πανελλήνια Ομοσπονδία Υπαλλήλων Εξωτερικής Φρούρησης (Π.Ο.Υ.Ε.Φ.)
2. Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη
3. Εθνική Στατιστική Υπηρεσία
4. ΑΡΣΙΣ
5. Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου
6. Ελληνική Αμνηστία

7. Ένωση Δικαστών και Εισαγγελέων
8. Δικηγορικός Σύλλογος Θεσσαλονίκης
9. Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου
10. Ελληνική Εταιρεία Εγκληματολογίας
11. Ελληνική Εταιρεία Θυματολογίας
12. Ελληνική Εταιρεία Ποινικού Δικαίου (Μέλος της Διεθνούς Εταιρείας Ποινικού Δικαίου)
13. Ελληνική Ψυχαναλυτική Εταιρεία
14. Ελληνική Ψυχιατρική Εταιρεία
15. Ένωση Ελλήνων Ποινικολόγων
16. Επάνοδος
17. Επιστημονική Εταιρεία Κοινωνικής Πολιτικής
18. ΚΕΘΕΑ
19. ΟΑΕΔ
20. ΟΚΑΝΑ
21. Πρωτοβουλία για τα Δικαιώματα των Κρατουμένων
22. Συνήγορος του Πολίτη
23. Σύλλογος Ελλήνων Κοινωνιολόγων
24. Σύλλογος Ελλήνων Ψυχολόγων
25. Σύνδεσμος Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδος
26. Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων
27. Υπηρεσία Επιμελητών Κοινωνικής Αρωγής
28. Ιατρική Σχολή, Β΄ Ψυχιατρική Κλινική, Αττικό Νοσοκομείο, Τμήμα Ψυχιατρικής
29. Ιατρική Σχολή, Α΄ Ψυχιατρική Κλινική, Αιγινήτειο Νοσοκομείο, Τμήμα Ψυχιατροδικαστικής

Από τους παραπάνω ανταποκρίθηκαν με υπομνήματα οι:

1. ΑΡΣΙΣ, (ΑΠ 3158/1.11.2010)
2. Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (με το από 21.5.2010 ηλεκτρονικό μήνυμα)
3. Επάνοδος (με το από 30.11.2010 ηλεκτρονικό μήνυμα)
4. ΚΕΘΕΑ (το από 16.6.2010 ηλεκτρονικό μήνυμα)
5. ΟΚΑΝΑ (ΑΠ 4358/19.4.2010 και το από 30.1.2011 ηλεκτρονικό μήνυμα)
6. Συνήγορος του Πολίτη ( ΑΠ 4128/07/6/12.7.2010)
7. Σύλλογος Ελλήνων Κοινωνιολόγων (το από 1.11.2010 έγγραφο)
8. Υπηρεσία Επιμελητών Κοινωνικής Αρωγής (το από 7.10.2010. έγγραφο)
9. Β΄ Ψυχιατρική Κλινική ΕΚΠΑ – Τμήμα Ψυχιατροδικαστικής (Α. Δουζένης, Γ. Τζεφεράκος, Α. Αποστολόπουλος, Γ. Καλέμη, Α. Φύσσα)
10. Πρωτοβουλία για τα Δικαιώματα των κρατουμένων (το από 29.11.2010 έγγραφο)
11. Σύλλογος Επιστημόνων Υγείας Υπουργείου Δικαιοσύνης (ΑΠ5/20.11.2009, ΑΠ 11/16.5.2010))
12. Εθνική συνομοσπονδία ΑΜΕΑ (ΑΠ 407/1.2.2010)
13. Οι Δ/ντριες & Δ/ντές των ΣΔΕ Φυλακών Δομοκού, Θεσσαλονίκης, Λάρισας, Κορυδαλλού και Ελεώνα Θηβών (το από 15.12.2010 ηλεκτρονικό μήνυμα)

Επίσης, η Επιτροπή ζήτησε από τα αρμόδια Τμήματα Α.Ε.Ι. της χώρας (Νομικής, Κοινωνιολογίας, Ψυχολογίας, Κοινωνικής Πολιτικής, Κοινωνικής Διοίκησης και Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής) να γνωστοποιήσουν στα μέλη Δ.Ε.Π. συναφούς ειδικότητας το αίτημα υποβολής προτάσεων.

4. Η Επιτροπή συναντήθηκε και αντάλλαξε απόψεις με πρόσωπα και φορείς όπως:

1. «ΚΕΣΦ»: 17.5.2010
2. «ΘΕΜΙΣ» & «ΚΕΘΕΑ» : 11.10.2010
3. «ΕΠΑΝΟΔΟΣ» & «ΕΕΔΑ»: 18.10.2010
4. «ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΩΝ»: 13.12.2010.
5. Δ/ντης Γυμνασίου – Λυκείου Αυλώνα, κ. Π. Δαμιανός, 13.12.2010.
6. κ. Νικόλαος Βαρβατάκος, σωφρονιστικός υπάλληλος, 10.1.2011 (παρουσίασε πρότασή του σχετικά με τη θέσπιση θεσμού οικογενειακών επισκέψεων στο σωφρονιστικό σύστημα της χώρας)

5. Η Επιτροπή έλαβε και μελέτησε υπομνήματα που εστάλησαν ομαδικά ή ατομικά από κρατούμενους.

6. Η Επιτροπή ανέθεσε σε κάθε μέλος της την κατάθεση εισήγησης σχετικά με ένα από τα κεφάλαια ή με μία δέσμη μέτρων του ισχύοντος Σωφρονιστικού Κώδικα. Μετά την ολοκλήρωση των εισηγήσεων σχηματίστηκε και διανεμήθηκε το συνολικό corpus του νέου σχεδίου και επ' αυτού έγιναν μακροσκελείς συζητήσεις, προκειμένου να συμφωνηθούν από όλα τα μέλη το περιεχόμενο και η διατύπωση των διατάξεων ή να επιτευχθεί η ευρύτερη δυνατή συναίνεση.

7. Η Επιτροπή συνέταξε και υποβάλλει στον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων δικαιωμάτων, το κείμενο αυτό, λαμβάνοντας υπόψη:

- α. Τις διατάξεις του ελληνικού Συντάγματος, ιδίως των άρθρων 2,4,5-10,13, 14,16,19-22.
- β. Τον ισχύοντα Σωφρονιστικό Κώδικα (ν. 2776/1999), ο οποίος είχε γίνει ομόφωνα δεκτός από την Βουλή των Ελλήνων.
- γ. Τους νεότερους νόμους (από το 1999 μέχρι σήμερα), οι οποίοι ρυθμίζουν ή θίγουν ζητήματα που αφορούν στα σωφρονιστικά καταστήματα ή στο status των κρατουμένων, όπως κυρίως:

Νόμος 2928/2001: "Τροποποίηση διατάξεων του Ποινικού Κώδικα και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και άλλες διατάξεις για την προστασία του πολίτη από αξιόποινες πράξεις εγκληματικών οργανώσεων".

Δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ τ. Α 141/27.6.2001.

Νόμος 2943/2001: "Εκτίση ποινών εμπόρων ναρκωτικών και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης". Δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ τ. Α 203/12.9.2001.

Νόμος 3060/2002: "Ρύθμιση θεμάτων αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης". Δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ τ. Α 242/11.10.2002.

Νόμος 3090/2002: "Σύσταση Σώματος Επιθεώρησης και Ελέγχου των Καταστημάτων Κράτησης και άλλες διατάξεις". Δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ τ. Α 329/24.12.2002.

Νόμος 3160/2003: "Επιτάχυνση της ποινικής διαδικασίας και άλλες διατάξεις". Δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ τ. Α 165/30.6.2003.

Νόμος 3189/2003: "Αναμόρφωση της ποινικής νομοθεσίας ανηλίκων και άλλες διατάξεις". Δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ τ. Α 243/21.10.2003.

Νόμος 3226/2004 «Παροχή νομικής βοήθειας σε πολίτες χαμηλού εισοδήματος και άλλες διατάξεις». Δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Α' 24/4-2-04.

Νόμος 3251/2004 «Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης, τροποποίηση του ν. 2928/2001 για τις εγκληματικές οργανώσεις και άλλες διατάξεις».

Δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Α' 127/9-7-04.

Νόμος 3304/2005 «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού».

Δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Α' 16/27-1-05.

Νόμος 3346/2005 «Επιτάχυνση της διαδικασίας ενώπιον των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων και άλλες διατάξεις». Δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Α΄140/17-6-05.

Νόμος 3388/2005 «Θέματα εξωτερικών φρουρών και άλλες διατάξεις».

Δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Α΄225/12.9.2005.

Νόμος 3459/2006 «Κώδικας Νόμων για τα Ναρκωτικά». Δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Α΄103/25.5.2006.

Νόμος 3472/2006 «Ρύθμιση θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις». Δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Α΄135/4.7.2006.

Νόμος 3500/2006 «Για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας και άλλες διατάξεις». Δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Α΄232.

Νόμος 3727/2008 «Κύρωση και εφαρμογή της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των παιδιών κατά της γενετήσιας εκμετάλλευσης και κακοποίησης, μέτρα για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και την αποσυμφόρηση των καταστημάτων κράτησης και άλλες διατάξεις». Δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Α΄257/18.12.2008.

Νόμος 3772/2009 «Μεταρρυθμίσεις στην οργάνωση της Ιατροδικαστικής Υπηρεσίας, στη θεραπευτική μεταχείριση χρηστών ναρκωτικών ουσιών και άλλες διατάξεις». Δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Α΄112/10.7.2009.

Νόμος 3811/2009 «Αποζημίωση των θυμάτων εγκλημάτων βίας από πρόθεση (Εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με την Οδηγία 2004/80/ΕΚ του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 29ης Απριλίου 2004) και άλλες διατάξεις». Δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Α΄231/18.12.2009.

Νόμος 3849/2010 «Τροποποίηση του ν. 3213/2003, διατάξεων του Ποινικού Κώδικα που αφορούν εγκλήματα σχετικά με την Υπηρεσία και άλλες διατάξεις». Δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Α΄80/26.5.2010

Νόμος 3860/2010 «Βελτιώσεις της Ποινικής Νομοθεσίας για τους ανήλικους δράστες, πρόληψη και αντιμετώπιση της θυματοποίησης και της εγκληματικότητας των ανηλίκων». Δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Α΄111/12.7.2010.

Νόμος 3904/2010 «Εξορθολογισμός και βελτίωση στην απονομή της ποινικής δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις». Δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Α΄218/23.12.2010

δ. Τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, υποθέσεων ελληνικού ενδιαφέροντος (Peers κατά Ελλάδος, 19.4.2001, Σερίφης κατά Ελλάδος, 2.11.2006, Κοτσαούτης κατά Ελλάδος, 12.6.2008, Ξηρός κατά Ελλάδος, 9.9.2010, Νησιώτης κατά Ελλάδος, 10.2.2011)

ε. Τους ευρωπαϊκούς σωφρονιστικούς κανόνες (2006) και τις Συμβάσεις κατά των Βασανιστηρίων του Συμβουλίου της Ευρώπης.

στ. Τις εκθέσεις της CPT για την κατάσταση των ελληνικών καταστημάτων κράτησης.

ζ. Τους στοιχειώδεις κανόνες μεταχείρισης κρατουμένων του Ο.Η.Ε., το Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα του Ο.Η.Ε., καθώς και το Σύμφωνο για τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα του Ο.Η.Ε.

η. Την ελληνική, ευρωπαϊκή και διεθνή ποινική, εγκληματολογική, σωφρονιστική βιβλιογραφία και σχετική νομοθεσία.

θ. Τις εκθέσεις του Συνηγόρου του Πολίτη και της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

ι. Τις σύγχρονες αντιλήψεις της ελληνικής κοινωνίας για τα δικαιώματα, όπως προκύπτουν από τη βιβλιογραφία των νομικών, ιδίως συνταγματολόγων, αλλά και των πολιτικών επιστημόνων.

ια. Τον υπερπληθυσμό και τη σύνθεση των κρατουμένων (Παράρτημα)

8. Η Επιτροπή δεν επηρεάστηκε στην έκφραση των απόψεών της από την οικονομική κρίση ή άλλες συγκυρίες (βλ. και Κανόνα 14 Ευρωπαϊκών Σωφρονιστικών Κανόνων

«Συνθήκες των Φυλακών που περιορίζουν ανθρώπινα δικαιώματα των κρατουμένων δεν δικαιολογούνται λόγω έλλειψης πόρων»), διότι πιστεύει ότι η επιστημονική αξία ενός Κώδικα είναι διαχρονική, κρίνεται από τη νομοθετική του αρτιότητα, τη μεθοδολογία προσέγγισης και τη θεωρητική του θεμελίωση και δεν (αυτο)περιορίζεται από εξωγενείς προς την επιστήμη παράγοντες.

9. Η Επιτροπή, από τις πρώτες συνεδριάσεις της, θεώρησε σκόπιμο να εξετάσει ποιες διατάξεις του ισχύοντος Σωφρονιστικού Κώδικα λειτούργησαν, ποιες δεν λειτούργησαν, καθώς και ποιες δυσλειτουργήσαν. Επίσης, έκρινε αναγκαίο τον εμπλουτισμό του σχεδίου με νέους θεσμούς, νέα άρθρα και νέες διαδικασίες που ανταποκρίνονται καλύτερα στις συνθήκες και τις ανάγκες, αλλά και αντανακλούν τις πλέον σύγχρονες προσεγγίσεις αντεγκληματικής και σωφρονιστικής πολιτικής, στην κατεύθυνση της σύγκλισης της ζωής στις φυλακές με τον κοινωνικό βίο εν ελευθερία.

10. Η Επιτροπή έθεσε εξ αρχής τις κατευθυντήριες αρχές του νέου σχεδίου και επιχείρησε να ρυθμίσει νομοθετικά τις περισσότερες διατάξεις, ώστε να μην υπάρχει κίνδυνος αλλοίωσης - μέσω εξουσιοδοτήσεων για Π.Δ. ή για Υπουργικές αποφάσεις - του πνεύματος του νόμου.

11. Η Επιτροπή μελέτησε και επανεξέτασε όλες τις διατάξεις του ισχύοντος Σωφρονιστικού Κώδικα, έδωσε έμφαση στις διατάξεις που αφορούν στην υγεία, στην εργασία, στην εκπαίδευση, στις άδειες, στις πειθαρχικές διατάξεις, στις μεταγωγές, στις εναλλακτικές ποινές κλπ.

Βασική τομή για το νέο σχέδιο είναι η νέα σύνθεση και οι νέες αρμοδιότητες των οργάνων (ΕΣΣΠΕΠ, ΚΕΜ, Συμβούλιο Φυλακής), καθώς και η διεύρυνση του ανεξάρτητου (Διακομματική Κοινοβουλευτική Επιτροπή, Συνήγορος του Πολίτη, Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου) και κοινωνικού (Σώμα Επισκεπτών) ελέγχου του τρόπου λειτουργίας των καταστημάτων κράτησης.

12. Ορισμένες από τις προτάσεις που κατατέθηκαν για την αντιμετώπιση χρόνιων και σοβαρών προβλημάτων των καταστημάτων κράτησης (όπως ο υπερπληθυσμός ή συνωσιτισμός των κρατουμένων και η σαφής διάκριση των αρμοδιοτήτων των δικαστικών και των διοικητικών οργάνων των καταστημάτων κράτησης), αποφασίστηκε ότι δεν αποτελούν αντικείμενο ρύθμισης του Σωφρονιστικού Κώδικα και διαπιστώθηκε ότι προϋποθέτουν και συνεπάγονται μεταρρυθμίσεις σε άλλους τομείς νομοθέτησης και σε νομοθετήματα όπως είναι ο Ποινικός Κώδικας, ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας και ο Κώδικας Οργανισμού των Δικαστηρίων. Η Επιτροπή κατέγραψε τις προτάσεις αυτές και τις θέτει υπόψη των αρμόδιων οργάνων για περαιτέρω επεξεργασία και αξιοποίηση.

13. Η Επιτροπή γνωρίζοντας ότι η ψήφιση του σχεδίου αυτού θα επιφέρει αλλαγές στον Οργανισμό του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ή στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας των Καταστημάτων Κράτησης και πιστεύοντας ότι η εφαρμογή των νέων διατάξεων δεν πρέπει να παραβιάζει το πνεύμα του νόμου, είναι πρόθυμη να αναλάβει και το έργο αυτό.

14. Η Επιτροπή δεν μπόρεσε δυστυχώς να αντλήσει υλικό από τις Διακομματικές Επιτροπές για την κατάσταση των καταστημάτων κράτησης, διότι η πρώτη (2008-9, με Πρόεδρο την Αικ. Παπακώστα) δεν ολοκλήρωσε το έργο της λόγω των εκλογών του 2009, η δε δεύτερη (2010 -..., με Πρόεδρο τον Δ. Λιντζέρη) δεν έχει ακόμη καταθέσει την έκθεσή της. Το ίδιο ισχύει και με τις Επιτροπές αναμόρφωσης του Ποινικού Δικαίου και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, το έργο των οποίων συνεχίζεται. Σε κάθε περίπτωση η Επιτροπή έλαβε ιδιαίτερα υπόψη της τα στοιχεία που περιελάμβανε η Έκθεση της Διακομματικής Επιτροπής της Βουλής (1994).

15. Η Επιτροπή συζήτησε ειδικότερα ζητήματα όπως γυναικείες παραγωγικές «αγροτικές» φυλακές, Στέγες Μέριμνας για Ανηλίκους, αξιοποίηση κρατουμένων εθελοντών, συμμετοχή στα Συμβούλια καταστήματος και προσώπων εκτός του προσωπικού του καταστήματος, λεπτομερής περιγραφή της Σχολής Σωφρονιστικού Προσωπικού και της Επιμόρφωσης των Επιμελητών Κοινωνικής Αρωγής, αρμοδιότητες προσωπικού, όμως έκρινε ότι η ρύθμισή τους χρειάζεται περαιτέρω μελέτη.

16. Η Επιτροπή συνέθεσε τις επιστημονικές απόψεις και την εμπειρία των μελών της και δεν υιοθέτησε μια συγκεκριμένη ιδεολογική ή θεωρητική γραμμή.

17. Η Επιτροπή ευχαριστεί τον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, κ. Χ. Καστανίδα, και τον Ειδικό Γραμματέα Σωφρονιστικής Πολιτικής και των Ιατροδικαστικών Υπηρεσιών της Χώρας, κ Μ. Σκανδάμη, όχι μόνο για τη συνδρομή στο έργο της, αλλά και διότι ουδέποτε ανεμείχθησαν στις απόψεις των μελών και στα πορίσματα.

18. Τέλος, η Επιτροπή οφείλει ευχαριστίες σε όλες τις υπηρεσίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, και ιδιαίτερα στη Γραμματέα της Επιτροπής, κα Ελύνα Καπλάνη, διότι συνέβαλε σημαντικά στην κωδικοποίηση του έργου.

Με το βλέμμα στο μέλλον σας καταθέτουμε το σχέδιο αυτό.

Για την Επιτροπή  
Ο Πρόεδρος

Καθηγητής Γ. Πανούσης